

9. ORGANITZACIÓ

9.1. Titularitat jurídica

El Museu de la Memòria de Rosario i el Centre Audiovisual de Rosario depenen de la Secretaria de Cultura i Educació de la Municipalitat de Rosario.

Per tant la titularitat jurídica d'aquestes entitats resta vinculada a l'administració pública.

9.2. Organigrama

9.2.1. Museu de la Memòria de Rosario

Direcció: Rubén A. Chababo

Comissió directiva: Susana Llera; Iván Hernández Larguía, Federico Pagura; Norma Ríos, Ema Lucero; Marta Díaz.

Coordinació general: Viviana Nardoni

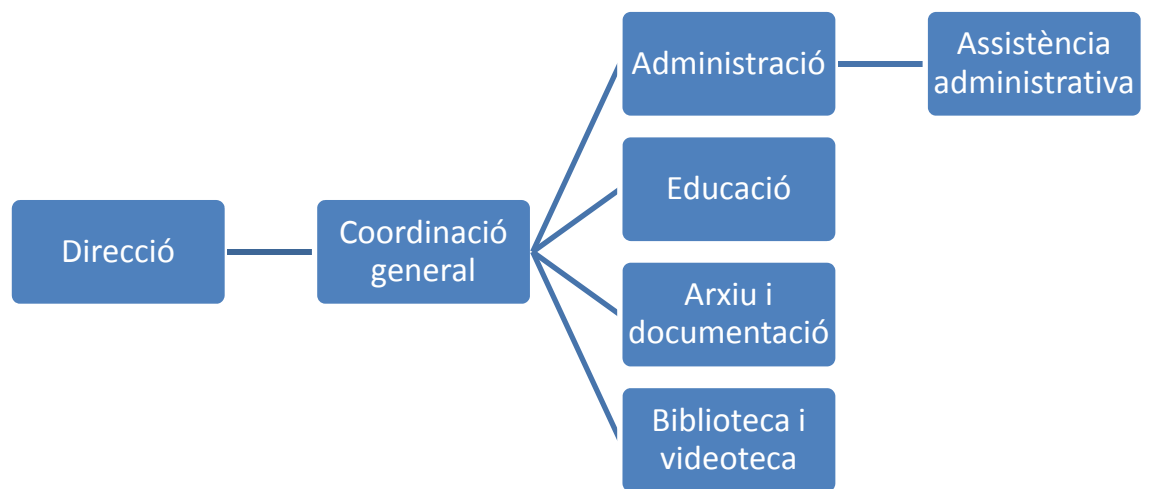
Administració: Marta Díaz

Assistència administrativa: Anahí Chiaverano

Biblioteca i Videoteca: Claudia Contreras; María Rosa Adamo; Lelia Ferrarese.

Educació: Fabiana Elcarte; Claudia Piccinini; Martin Lavella; María Sol Dorigo.

Arxiu i Documentació (Investigació): Violeta Bodiño

Les funcions dels càrrecs i departaments del Museu són:

Direcció:

Defineix la línia d'actuació del Museu de la Memòria i concreta les iniciatives que s'inclouen a la programació. Talment, atribueix els recursos que pertocquen a cada departament, així com, les tasques que corresponen a cadascú. Alhora, també s'encarrega d'establir relacions i convenis amb d'altres institucions.

Coordinació general:

Les seves funcions són col·laborar amb la Direcció en l'organització del Museu; garantir el correcte desenvolupament de les iniciatives endegades per la institució; així com controlar les tasques del personal. També intervé en l'assignació de recursos i en l'establiment de contactes amb entitats afins.

Administració:

Aquest departament s'encarrega de gestionar les qüestions relacionades amb els tràmits de personal i les feines administratives i comptables.

Biblioteca i Videoteca:

Té com a tasques la organització, catalogació i classificació del material bibliogràfic per tal de posar-lo a disposició del públic. S'encarrega, a més, d'actualitzar el fons documental, a partir de la incorporació d'exemplars que resultin interessants per a l'enfocament temàtic del Museu. Per últim, custodia i preserva tots els llibres i vídeos que engloba el departament.

Educació:

S'encarrega d'organitzar les vistes guiades a les exposicions del Museu destinades a les escoles; els tallers educatius que es duen a terme als col·legis de la ciutat per als diferents nivells formatius; les Jornades de Formació Docent que es desenvolupen anualment des de 2002; i d'altres activitats especials, com el cicle audiovisual "Ver para saber", amb 3 edicions consecutives realitzades d'ençà 2007, en col·laboració amb el Centre Audiovisual de Rosario.

Arxiu i Documentació (Investigació):

Es proposa reconstruir l'entramat socio-polític, mitjançant la sistematització i anàlisi dels fets succeïts durant la darrera dictadura militar argentina (1976-1983) a l'àrea del Segon Cos de l'Exèrcit.

Les seves tasques són:

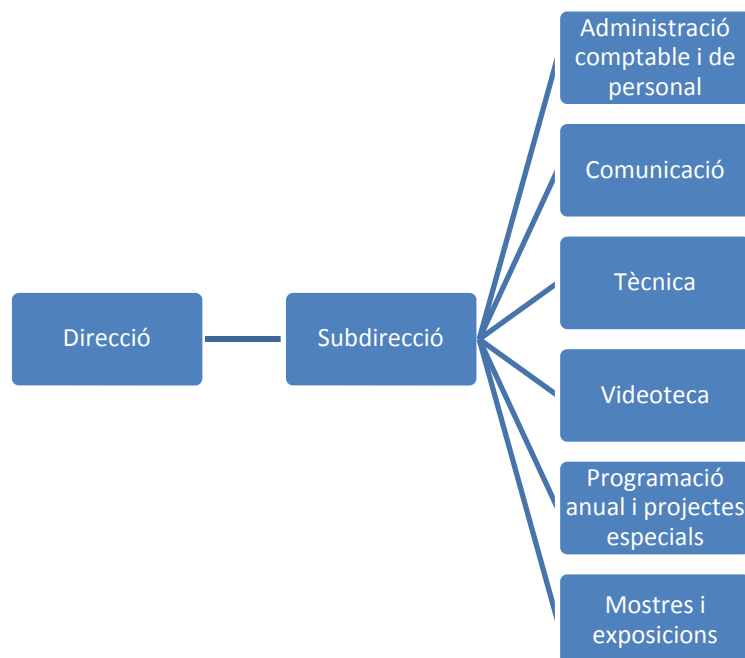
- Organitzar i sistematitzar les dades de fonts documentals per a la reconstrucció de les desaparicions forçades i assassinats.
- Organitzar i sistematitzar la nòmina de Repressors i Centres Clandestins de Detenció (CCD), amb l'objectiu d'identificar-los, així com també a les persones que intervingueren en ells.
- Reconstruir i analitzar fets vinculats a persones desaparegudes/assassinades, des del moment del segrest fins el darrer destí d'enterrament.

- Construir un arxiu testimonial sobre les persones assassinades o desaparegudes entre 1971/1983, basat en les aportacions de qui els ha conegut (familiars, companys, amics), o d'aquells que posseeixen alguna informació sobre elles, amb la finalitat de reconstruir la seva vida.
- Capacitar voluntaris, formant-los en l'anàlisi dels contextos polítics, històrics i socials de la història contemporània.
- Establir relacions interinstitucionals, en particular, amb l'espai acadèmic.

9.2.2. Centre Audiovisual de Rosario

Directora: Valeria Boggino

Equip del CAR: Mariana Sena; Gustavo Escalante; Cristian Cabruja; Marcela Storni; Pamela Gaido; Luciano Redigonda; Patricia Pattacini; Lía Tejeda; Mauro Boggino; Luz Olazagoitía; Alejandro Ghirlanda; Sabina Schroeder.

Les funcions dels càrrecs i departaments actuals del CAR són:

Director:

El Director, màxima autoritat de la institució, és el responsable de definir la política i perfil institucional del CAR, en consonància amb la política cultural general que desenvolupa el Municipi. Alhora, deu garantir el desplegament de la programació anual i la concreció de projectes, tal com administrar el finançament i designar recursos per a cada àrea de treball. A més, li correspon assignar rols i funcions al personal de les diferents departaments. Així com, generar i promoure activitats de producció pròpia o co-produïdes amb altres institucions (culturals, governamentals, no governamentals, educatives, etc.). Per últim, posseeix la responsabilitat d'establir acords, projectes i programes.

Subdirectora:

La Subdirectora, després del Director, és la persona amb un major grau de responsabilitat a la institució. Assisteix en les seves funcions al director i el supleix en cas d'absència. Col·labora junt a aquest en la planificació estratègica de la institució. Actua com a nexa entre el director i els empleats. Supervisa rols i funcions de la plantilla, tal com el desenvolupament de les activitats i projectes. Atén les demandes de personal; i avalua la necessitat d'incorporar persones o reassignar rols i funcions, d'acord a la planificació d'activitats i projectes anuals. Elabora, atesa l'estratègia de planificació anual, l'assignació de recursos d'acord a prioritats de producció. Relaciona la institució amb d'altres afins per establir convenis de cooperació i intercanvi i potenciar les propostes culturals. És responsable de posar en pràctica la planificació anual establerta per la direcció i subdirecció, específicament atenent a les àrees de Programació Anual, Projectes Especials, Mostres, Exposicions i Videoteca. Estableix una metodologia de treball, atenent als recursos humans, tècnics i materials assignats. Avalua el desenvolupament i l'impacte que cada proposta genera.

Per últim, concentra i ordena les demandes i sol·licituds de la comunitat que involucren al CAR, en les seves diverses activitats.

Administració comptable i de personal:

El personal encarregat de l'Administració comptable i de personal és responsable de dur endavant els tràmits de personal (sol·licituds de llicència, tràmits varis). Confecciona i presenta contractes, fons fixes, rendicions de comptes, tràmits davant l'AFIP, dipòsits bancaris, etc. S'encarrega de les entrades per a esdeveniments especials. Manté informat al director i subdirectora del moviment diari de fons i recursos; així com de les novetats (decrets, resolucions, normatives, etc.) vinculades a personal, a qüestions administratives i comptables.

Àrea tècnica:

Té com a funció el manteniment general i específic de l'equipament tècnic de la institució. Alhora s'encarreguen de la seva posada en funcionament a cada activitat. A més, deuen revelar, periòdicament, l'estat de l'equipament i informar de la situació a la direcció i subdirecció. En darrer terme, custodien el patrimoni tècnic, establint les condicions de seguretat, materials i humanes.

Comunicació:

El departament de Comunicació és responsable de les activitats de premsa, difusió i comunicació institucional. Elabora les campanyes d'aquestes darreres i duu el contacte permanent amb els mitjans comunicatius de la ciutat, de la regió i del país. Configura conceptes i pautes per al disseny gràfic de les publicacions; i supervisa el desenvolupament de les peces gràfiques de comunicació (tríptics, fulletons, programes de mà, etc.). S'encarrega de la redacció d'articles; enviament d'informació a través de mitjans electrònics i distribució personal en algunes ocasions. Realitza una tasca de seguiment dels mitjans per conèixer l'impacte de la difusió de les activitats del CAR. A banda, recopila informació i organitza l'arxiu de premsa.

Porta l'agenda d'entrevistes per al director o una altra persona de la institució. També efectua la sol·licitud de pressupostos i l'elaboració actualitzada de la base de dades de proveïdors. Per últim, s'encarrega de l'actualització permanent dels continguts de la pàgina web institucional, així com de la base de dades.

Videoteca:

El personal que condueix la Videoteca atén i assessora al públic en general, i a escoles i professors, en particular. Duu a terme l'actualització constant de l'arxiu mitjançant la incorporació de nous títols. Efectua la catalogació permanent de vídeos i la informatització del catàleg. Alhora, supervisa i té cura dels materials audiovisuals. S'encarrega de la implementació de la Campanya de Preservació Audiovisual. En darrer lloc, estableix contactes amb institucions afins per intercanviar informació i materials; i organitza i classifica els materials bibliogràfics.

Programació Anual i Projectes Especials:

En aquest departament s'hi concentren les activitats i projectes de la institució. A l'àrea de producció audiovisual, per exemple, s'elaboren projectes de producció i realització com els programes de televisió "Ojo de pez", "Cabeza de ratón" i "Hasta que se aviven".

En referència a la Videoteca Ambulant "Bongo Rock", s'hi duu a terme la coordinació general d'activitats; l'establiment d'un cronograma anual de funcions; la selecció i classificació de materials. A més, s'hi realitzen i coordinen les projeccions; es gestionen les dades amb les institucions participants; i es crea el mailing.

A banda, aquest departament s'encarrega de la coordinació general de "Divercine" (Festival Internacional de Cine per a Nens i Joves); i de l'Escola per Animadors; així com, de la coordinació general i producció del Festival Llatinoamericà de Vídeo Rosario; i de "Una mirada mayor" (Festival de Cine per a la Tercera Edat).

També, proposa i coordina els Cicles de Cine sobre determinades temàtiques o cine d'autor, alguns d'ells desenvolupats de manera conjunta amb d'altres organismes, com el cicle “Ver para saber” junt al Museu de la Memòria.

Cal afegir-hi, a més, la promoció i difusió d'exposicions itinerants del FLVR i altres mostres especials als festivals més importants del país i de l'exterior. Per últim, organitza i proposa cursos, seminaris i tallers.

Mostres i Exposicions:

L'àrea de Mostres i Exposicions, al seu torn, s'encarrega de l'organització i planificació anual de mostres fotogràfiques i exposicions d'artistes rosarins al hall del CAR. Alhora, duu a terme la convocatòria, organització de demandes, establiment de cronogrames i muntatge d'exposicions.

9.2.3. Cicle Audiovisual “Veure i Aprendre”

Els agents que intervindran en les diverses tasques planificadores i organitzadores del cicle audiovisual “Veure i Aprendre” són els següents:

Direcció: Departament d'Educació del Museu de la Memòria i Centre Audiovisual de Rosario.

Definició dels continguts: Departament d'Educació del Museu de la Memòria i Centre Audiovisual de Rosario.

Selecció de la programació audiovisual: Departament d'Educació del Museu de la Memòria i Centre Audiovisual de Rosario.

Plantejament de les activitats didàctiques complementàries:
Departament d'Educació del Museu de la Memòria i Centre
Audiovisual de Rosario.

Guiatge del cicle audiovisual i del debat posterior: 1 educador/a del
Museu de la Memòria (Departament d'Educació) i 1 educador/a del
Centre Audiovisual de Rosario (Departament de Programació Anual i
Projectes Especials).

Tutoria dels projectes audiovisuals dels alumnes: 1 educador/a del
Centre Audiovisual de Rosario (Departament de Programació Anual i
Projectes Especials).

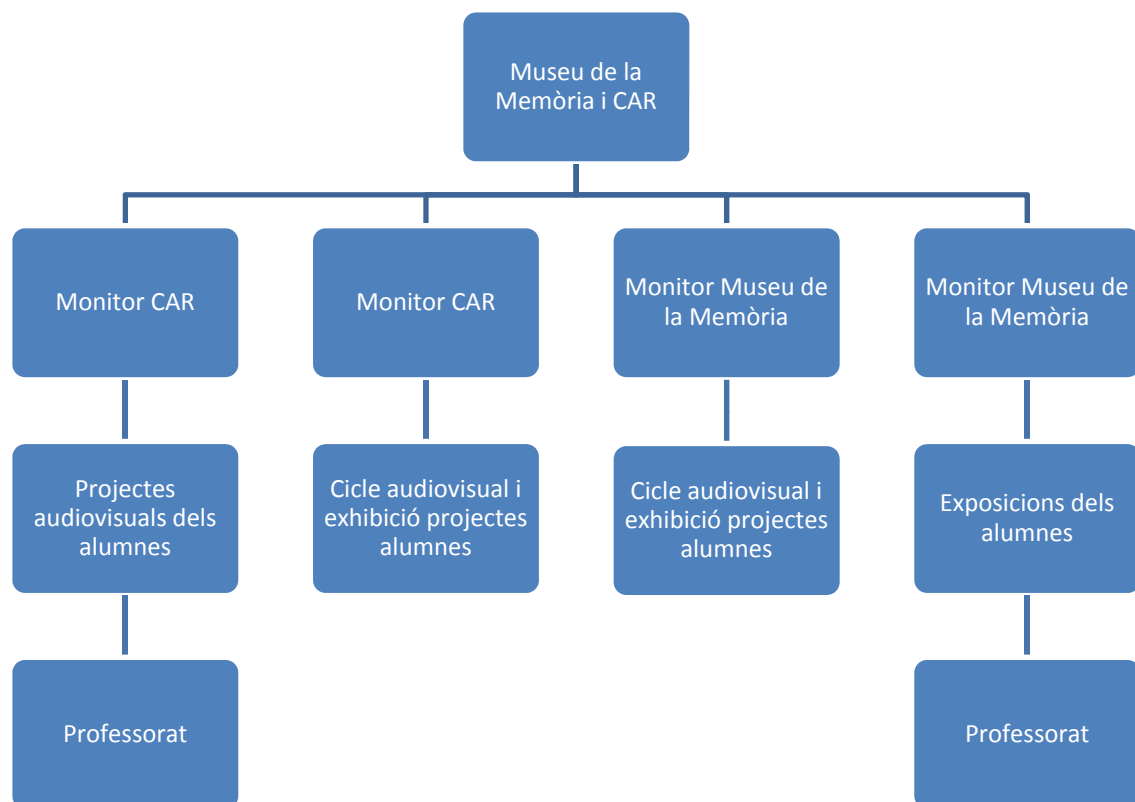
Guiatge de l'exhibició dels projectes audiovisuals dels alumnes: 1
educador/ del Museu de la Memòria (Departament d'Educació) i 1
educador/a del Centre Audiovisual de Rosario (Departament de
Programació Anual i Projectes Especials).

Tutoria i muntatge de les exposicions dels treballs dels alumnes: 1
educador/a del Museu de la Memòria de Rosario (Departament
d'Educació).

Muntatge de l'exposició itinerant: 1 educador/a del Museu de la
Memòria de Rosario (Departament d'Educació).

Assessorament en les tasques de planificació i decisió al Museu de
la Memòria i al Centre Audiovisual de Rosario; seguiment global i
general dels treballs dels alumnes, tant pel que fa a l'elaboració dels
projectes audiovisuals com de les exposicions dels treballs:
Professorat d'institut

ORGANIGRAMA GRÀFIC

9.3. Descripció dels llocs de treball

9.3.1. Paper del personal del Museu de la Memòria de Rosario

El Museu de la Memòria contribuirà a la realització d'aquest projecte amb el personal que integra el seu Departament d'Educació. Aquests professionals dissenyaran l'activitat des del punt de vista dels continguts, de la selecció audiovisual i de les propostes didàctiques posteriors.

És en el darrer aspecte on prenen part els 2 monitors que preveu el projecte. Un d'ells conduirà la presentació i debat posterior al cicle audiovisual, així com la introducció i discussió posterior a la mostra dels projectes audiovisuals dels alumnes; mentre l'altre guiarà els alumnes en l'elaboració de les exposicions sobre el procés de "making off" dels seus treballs i els ajudarà en el muntatge expositiu. Alhora, aquest també s'encarregarà de la itinerància de l'exposició, pel que fa a les tasques de muntatge i desmuntatge.

9.3.2. Paper del personal del Centre Audiovisual de Rosario

El personal del Centre Audiovisual de Rosario, al seu torn, també prendrà part en la direcció del cicle audiovisual "Veure i Aprendre", tot col·laborant amb el Museu en la definició dels paràmetres bàsics de l'activitat i en la preparació i organització de la mateixa.

A més a més, posarà a disposició del projecte un parell d'educadors especialitzats en la matèria per a participar en les activitats didàctiques. Un d'ells s'encarregarà de la conducció del cicle audiovisual, juntament al monitor del Museu de la Memòria, intervenint en les diferents parts d'aquesta jornada educativa: introducció al cicle, presentació de la programació i plantejament del debat de cloenda. També dirigirà, en conjunt amb el monitor del Museu, l'exhibició dels projectes audiovisuals dels alumnes, així com la discussió sobre els diferents treballs que s'obrirà posteriorment.

L'altre educador del CAR tindrà com a tasca la tutoria dels projectes audiovisuals dels alumnes. En aquest sentit, haurà d'assessorar-los en el plantejament de la feina i ajudar-los a resoldre possibles dubtes que sorgeixin, per tal d'assolir un resultat satisfactori.

9.3.3. Paper del professorat

Per la seva banda, el professorat tindrà com a missió supervisar tota la feina de l'alumne, tant la que correspon a la realització del projecte audiovisual com la que afecta a l'exposició del "making off" dels propis treballs. Conseqüentment, tractarà d'aconsellar els alumnes davant les incerteses de caire més comú i general, tot derivant les consultes de tipus més específic al criteri professional dels educadors del Museu de la Memòria, o bé del Centre Audiovisual, segons la qüestió s'orientés més vers l'àmbit expositiu o audiovisual, respectivament.

9.4. Formació del personal

Els educadors/es participants en el cicle audiovisual "Veure i Aprendre", tant els procedents del Museu de la Memòria com els del Centre Audiovisual de Rosario, hauran de passar per un període de formació professional on se'ls instrueixi sobre la temàtica i els continguts del cicle audiovisual.

En aquest sentit, caldrà que es familiaritzin amb conceptes tals com memòria històrica, passat recent, identitat i drets humans. Alhora, seria recomanable que es conscienciessin sobre la importància de l'educació en valors, fonamentada en eixos com l'amistat, la solidaritat i el respecte comú.

Així mateix, hauran de rebre nocions sobre la història recent argentina, tractant aspectes com la dictadura militar, el seu aparell repressiu, les violacions als drets humans i les víctimes derivades.

Un responsable del Departament d'Educació del Museu de la Memòria serà l'encarregat de dur a terme aquesta formació.

D'altra banda, els monitors/es hauran d'instruir-se sobre la cinematografia argentina de caire didàctic centrada en la temàtica de memòria històrica i drets humans.

Aquesta part serà conduïda per un responsable del Centre Audiovisual de Rosario.

Si bé, aquesta part de la formació serà comuna per ambdós grups de monitors, es proporcionarà una sèrie de coneixements més específics sobre l'àrea de treball respectiva a cada grup. En el cas dels educadors del Museu de la Memòria serà òptim l'apropament a la temàtica expositiva (museològica i museogràfica), des d'una vessant escolar, pràctica, bàsica i simplificada. L'encarregat de dur-ho a terme serà el mateix responsable del Museu de la Memòria.

Pel que fa als monitors del Centre Audiovisual de Rosario, es procurarà que coneguin el procés de realització bàsic d'un projecte audiovisual (guionatge, filmació, muntatge i edició) per tal que puguin conduir amb èxit aquesta part de l'activitat. De nou, la mateixa persona del CAR esmentada anteriorment dirigirà aquesta instrucció.

9.5. Calendari

9.5.1. Planning del treball i de la intervenció dels actors

La planificació del cicle audiovisual "Veure i Aprendre" per part dels Departaments d'Educació del Museu de la Memòria i del Centre Audiovisual de Rosario es durà a terme durant el febrer, mes previ a l'inici del curs acadèmic corresponent.

Durant la primera setmana del mes es definiran els continguts i la temàtica principal del cicle, alhora que s'endega la recerca dels curtmétratges més adients.

Durant la segona setmana es realitzarà la selecció de la programació audiovisual. Al llarg de la tercera setmana es planejaran les activitats didàctiques complementàries. La darrera setmana de febrer serà emprada per a planificar la tasca de difusió a les escoles, museus i mitjans de comunicació locals, que es posarà en marxa tot just iniciar-se el curs (març).

Serà durant aquest primer mes del trimestre quan es dugui a terme la tasca de difusió. Durant la primera setmana del mes, es distribuïran tríptics i cartells a les escoles de nivell polimodal i als museus de la ciutat. També se'ls farà arribar informació mitjançant e-mail i a través de l'enviament del Butlletí electrònic del Museu. Aquesta setmana també s'emprarà per a publicar la informació de l'activitat a la pàgina web del Museu i a les d'altres organitzacions i entitats vinculades. Durant la darrera setmana del mes, abans de realitzar el Cicle Audiovisual, es convocarà la roda de premsa. Finalment, durant tot el mes s'aniran realitzant les xerrades explicatives a les escoles de secundària de Rosario.

El projecte patrimonial "Veure i Aprendre" es realitzarà durant el primer trimestre del curs acadèmic, que engloba els mesos de març, abril i maig. Els monitors del Museu de la Memòria i del Centre Audiovisual de Rosario que condueixin aquesta activitat, durant el mes previ (febrer), hauran d'haver rebut la formació professional adient, apuntada en l'anterior apartat. La primera quinzena d'aquesta formació serà la centrada en els continguts comuns d'interès per ambdós grups de monitors. Durant la segona quinzena del mes, la informació rebuda pels educadors s'especialitzarà en el sector audiovisual, en el cas dels del CAR i en l'aspecte expositiu, pel que fa als procedents del Museu.

La projecció del cicle audiovisual serà duta a terme durant la darrera setmana del primer mes de curs (concretament el dia 31 de març), en una jornada on els diferents grups escolars es dividiran en dos torns de 4 hores cadascun (matí: de 10 a 14h i tarda: de 16 a 20h).

A darreries del segon mes (abril), els alumnes hauran de presentar els propis projectes audiovisuals. Per arribar a aquest punt abans hauran de complir una metodologia de treball que podria realitzar-se en els següents terminis: definició de l'argument i redacció del guió amb plasmació de personatges i escenes, durant la primera setmana del mes. Durant la segona setmana es duria a terme la gravació de les imatges del film. La tercera setmana es destinaria al muntatge i edició del curtmetratge. La darrera setmana d'abril es destinaria a la presentació dels treballs dels alumnes.

Com a cloenda, en 5 torns diferents, durant aquesta mateixa setmana, els curtmetratges seran exhibits a la sala expositiva del Museu de la Memòria, comptant amb la col·laboració d'un parell d'educadors (1 del CAR i 1 del Museu), que presentaran l'activitat i conduiran el debat que sorgeixi posteriorment al voltant dels audiovisuals projectats.

La segona activitat didàctica plantejada, consistent en l'exposició sobre el "making off" dels projectes audiovisuals dels alumnes s'anirà completant al llarg del maig, darrer mes del primer trimestre.

La primera setmana del mes serà emprada per a confeccionar el discurs museològic, definint el guió dels continguts que es volen explicar i seleccionant les imatges que serviran per il·lustrar la narració. Durant la segona setmana es durà a terme la part més museogràfica de l'exposició, escollint els suports, els instruments i les eines de què se serviran per plasmar el tema desitjat. La tercera setmana es destinarà a l'elaboració dels materials que integraran la mostra.

A continuació, la darrera setmana del mes obrirà els 5 torns setmanals destinats a l'exhibició dels treballs al Museu de la Memòria. Un monitor del Museu s'encarregarà de realitzar el muntatge i desmuntatge de les mostres, amb l'ajuda dels diferents grups d'alumnes, durant les següents setmanes de juny.

Per últim, el primer mes del següent trimestre (després de les vacances), es destinarà a la itinerància de l'exposició per diverses escoles de la ciutat. La mostra recorrerà 4 escoles en 4 torns setmanals. Una empresa especialitzada durà a terme el transport dels plafons i el mateix monitor del Museu de la Memòria serà el responsable del muntatge i desmuntatge del material expositiu.

CRONOGRAMA

FEBRER	Museu Memòria	Monitors	Alumnes
<i>Planificació</i>	CAR		
Setmana 1	Continguts i temàtica del cicle. Recerca de curtmetratges	Formació professional. Continguts comuns	
Setmana 2	Selecció de la programació audiovisual	Formació professional. Continguts comuns	
Setmana 3	Definició de les activitats didàctiques	Formació professional. Continguts específics	
Setmana 4	Programació de la difusió	Formació professional. Continguts específics	

MARÇ	Museu Memòria	Monitors	Alumnes
<i>Cicle Audiovisual</i>	CAR		
Setmana 1	Difusió escoles i museus: tríptic, cartell i butlletí. Difusió pàgina web del Museu i altres webs afins. Difusió escoles: xerrades		
Setmana 2	Difusió escoles: xerrades		
Setmana 3	Difusió escoles: xerrades		
Setmana 4	Roda de premsa	Cicle audiovisual	

ABRIL	Museu Memòria	Monitors	Alumnes
<i>Projectes Audiovisuals</i>	CAR		
Setmana 1			Argument i guió
Setmana 2			Gravació imatges
Setmana 3			Muntatge i edició
Setmana 4		Exhibició projectes audiovisuals	Presentació

MAIG <i>Exposicions</i>	Museu Memòria CAR	Monitors	Alumnes
Setmana 1			Museologia (guió, continguts, imatges)
Setmana 2			Museografia (suports, instruments, eines)
Setmana 3			Elaboració materials expositius
Setmana 4		Muntatge exposicions	Muntatge exposicions

10. RECURSOS ECONÒMICS: PRESSUPOST

10.1. Ingressos

10.1.1. Subvencions de les administracions públiques

Les entitats organitzadores del projecte audiovisual “Veure i Aprendre” (Museu de la Memòria i Centre Audiovisual de Rosario) depenen jurídicament de la Municipalitat de Rosario. Aquest fet facilitarà la subvenció de l'activitat per part de l'administració pública.

Concretament, es comptarà amb l'ajuda econòmica subministrada per la Secretaria de Cultura i Educació de la Municipalitat de Rosario i la Secretaria de Drets Humans de la Municipalitat de Rosario.

En les activitats organitzades exclusivament pel Museu, l'administració pública subvenciona la totalitat de les despeses que la realització comporta. Pel que fa a les activitats coorganitzades, el finançament es divideix en una variable del 50 al 30%, depenent de les entitats amb qui es dugui a terme la iniciativa en qüestió.

En el cas concret d'aquest cicle audiovisual, l'administració subvencionarà el 70% de les despeses, mentre les entitats patrocinadores aportaran el 30% restant.

10.1.2. Patrocinis

El Museu de la Memòria podrà comptar, d'altra banda, amb el patrocini de diverses institucions amb les que manté un estret contacte. Per exemple, amb Organismes de Drets Humans de la ciutat de Rosario i de la resta del país. També amb altres institucions que tant a Rosario i Argentina, com a la resta d'Amèrica Llatina i Europa, treballen amb temàtiques afins.

Tal és el cas del Museu de la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja amb seu a Ginebra; la Comissió Provincial per la Memòria amb seu a La Plata; Villa Grimaldi amb seu a Santiago de Xile; l'Arxiu Nacional de la Memòria i Memòria Oberta a la ciutat de Buenos Aires; per citar només algunes de les institucions amb les quals el Museu de la Memòria manté un estret vincle.

Alhora, des de la creació de la Institució, s'han dut a terme acords d'intercanvi, convenis i projectes conjunts amb l'espai acadèmic. Així, la Universitat Nacional de Rosario també podrà actuar com a patrocinadora del projecte, ja que docents i investigadors de la Universitat són freqüents col·laboradors del Museu i actius usuaris del seu arxiu documental.

Per últim, el Museu de la Memòria també podrà disposar de la contribució econòmica de la Coalició Internacional de Llocs de Consciència amb seu a Nova York, de la qual és membre des del desembre de 2006.

10.1.3. Altres aportacions

Un sistema per aconseguir altres fonts d'ingressos serà mitjançant l'edició d'un llibre-catàleg on es recolliran les diferents fases de l'activitat, palesant gràficament el resultat final de la feina dels alumnes.

El llibre inclourà també un DVD que mostrarà el mateix contingut (on els documents apareixeran en format PDF), afegint, a més, en imatges tots els curtsmetratges dels participants.

A cada escola participant se li proporcionarà gratuïtament un exemplar d'aquesta publicació. No obstant, la gent podrà adquirir-lo en diferents punts de venda com llibreries i centres especialitzats de la ciutat.

10.2. Despeses: cost econòmic

El pressupost s'ha decidit efectuar amb euros, en lloc d'adoptar el peso, la moneda argentina, ja que la tasca de recerca de preus i materials s'ha realitzat en l'àmbit nacional.

Per a traslladar el pressupost als costos argentins, caldria establir la següent equivalència en la conversió del valor de les monedes:

1 euro = 4 pesos

10.2.1. Personal

El cost econòmic referent a personal, d'una banda, afectarà al sou dels 6 tècnics de nivell mig participants a jornada completa; 3 integrants del Departament d'Educació del Museu de la Memòria i 3 del Departament de Programació Anual i Projectes Especials.

Cadascun d'ells cobraria un sou mensual net de 1.200 €.

D'altra banda, les despeses, quant a personal, seran les destinades a sufragar els 2 educadors professionals del Museu de la Memòria i els 2 del Centre Audiovisual de Rosario.

Els seus jornals hauran d'incloure el període previ de formació (tots 4 monitors); el guiatge del cicle audiovisual (1 monitor del Museu i 1 del CAR); la conducció de l'exhibició dels projectes audiovisuals dels alumnes (1 monitor del Museu i 1 del CAR); la tutoria dels projectes audiovisuals (1 monitor del CAR) i de l'elaboració de les exposicions dels alumnes (1 monitor del Museu); i la itinerància de la mostra per diversos instituts de la demarcació (1 monitor del Museu).

La tarificació dels sous dels monitors/es es realitzarà comptabilitzant les hores de formació i les treballades, considerant el preu en 10 € i 12 € per hora, respectivament.

El període de formació constarà d'unes 12 hores (3 hores per setmana durant un mes). Això dóna un resultat de 120 € per monitor (en total, 480 € pels 4 monitors).

Pel que fa a les hores laborals, els encarregats de conduir el cicle audiovisual treballaran en aquesta jornada al voltant de 8 hores (4 al matí i 4 a la tarda), a les que caldrà afegir unes 14 hores que empraran en els 5 torns de mostra dels projectes audiovisuals dels alumnes (de 2 a 3 hores cada un). Això dóna un total de 22 hores.

Pel que fa al monitor encarregat de tutoritzar l'elaboració dels curtmetratges dels alumnes, dedicarà al voltant de 24 hores en la seva feina. Concretament, es desplaçarà a cadascuna de les 6 escoles 1 hora a la setmana, durant el mes que ocupa aquesta activitat.

En el cas de l'educador responsable de tutoritzar les exposicions dels alumnes, dedicarà unes 20 hores a la seva tasca: 4 hores (2 de muntatge i 2 de desmuntatge) cada setmana durant les 5 que duraran les mostres al Museu. A les qual cal afegir les 16 hores que destinarà a la itinerància posterior de l'exposició: 4 hores (2 de muntatge i 2 de desmuntatge) cada setmana durant un mes.

D'aquesta manera: 2 educadors treballaran 22 hores cadascun (264 € per persona); 1 monitor dedicarà 24 hores (288 €); i un altre 36 hores (432 €). Sumant totes les quantitats dóna com a resultat, 832 € per tots 4). Sumant, doncs, les 2 tarificacions: 480 € per les hores de formació i 1.248 € per les hores de treball; s'obté una despesa en personal educatiu global de 1.728 €.

PERSONAL					
Departament Educació					
Museu de la Memòria					
3 tècnics					3.600 €
Departament Programació Anual i Projectes Especials					
Centre Audiovisual de Rosario					
3 tècnics					3.600 €
Monitors					
1 del Museu Memòria					264 €
1 del Museu Memòria					432 €
1 del Centre Audiovisual					264 €
1 del Centre Audiovisual					288 €
TOTAL					8.448 €
				I.V.A. no inclòs	

10.2.2. Activitats: materials

10.2.2.1. Kit de filmació

D'una banda, les despeses de l'activitat, en quant a materials, fan referència a la compra de l'equip necessari per a la realització dels projectes audiovisuals dels alumnes: càmeres digitals amb disquets de gravació incorporats.

Pel procés de muntatge i edició s'empraran els ordinadors existents a cada escola. El Centre Audiovisual de Rosario s'encarregarà d'instal·lar el programa informàtic corresponent, a aquelles escoles que no en disposin.

En aquest sentit, la previsió compta amb què a cada escola se li proporcionarà una handycam SONY model DCR-SR37E, la qual haurà de ser compartida pels diferents grups d'alumnes de l'aula.

Si es considera que el nombre d'escoles participants al cicle audiovisual "Veure i Aprendre" serà al voltant de 6 (3 al torn de matí i 3 al torn de tarda), aquest és el mateixa quantitat de càmeres que hauran de ser adquirides per a l'elaboració dels projectes audiovisuals.

KIT FILMACIÓ					
Handycam SONY DCR-SR37E		Unitat	380 €	6 unitats	2.280 €
Cost assegurança càmeres		Unitat	57 €	6 unitats	342 €
TOTAL					2.622 €
				I.V.A. no inclòs	

10.2.2.2. Kit museogràfic

De l'altra, les despeses de l'activitat, també afectaran a la compra de materials per a la realització de les exposicions: plafons de reixa metàl·lica giratoris amb suport de rodes, per facilitar la itinerància de l'exposició i reutilitzables per a successives edicions; cartolines i cartró.

Els preus seran els següents:

- Reixa metàl·lica 180x100cm (ref.441.880): 85,47€
3 plafons per grup dona un total de 18 unitats, quantitat que resulta 1538,46€.
- Suport amb rodes (ref.441.881): 45,55€
Per sostenir els 18 plafons són necessaris 24 suports, quantitat que resulta 1093,2€.
- Accessori 1, ganxo recte (ref.441.8808): 4,18€
4 ganxos per cada plafó dona un total de 72 unitats, quantitat que resulta 300,96€.

En aquest aspecte, també caldrà tenir en compte el nombre d'escoles participants i els grups que exposaran.

Tal com s'ha esmentat anteriorment, l'exposició dels treballs dels alumnes es realitzarà en 5 torns setmanals de 6 grups diferents en cadascun, donada la limitació de l'espai disponible i per poder aprofitar els materials de suport en tots els casos.

D'aquesta manera, a cada grup se li proporcionaran 3 plafons pel muntatge expositiu, donant com a resultat un total de 18 plafons en cada torn, que seran reutilitzats en les successives tandes expositives de la resta de grups.

Alhora, cada grup disposarà de 12 cartrons i 12 cartolines de mida DIN A3 per a poder elaborar la seva exposició. Si el preu unitari és de 0,20 €, aquest material suposarà un cost global de 28,8 €.

KIT MUSEOGRÀFIC					
Panells de reixa metàl·lica	Unitat	85,47 €	18 unitats		1.538,46 €
180x100; Ref: 441.880					
Suport amb rodes	Unitat	45,55 €	24 unitats		1.093,20 €
Ref: 441.881					
Accessoris	Unitat	4,18 €	72 unitats		300,96 €
Ganxo recte; Ref: 411.8808					
Cartrons	Unitat	0,20 €	72 unitats		14,40 €
Cartolines	Unitat	0,20 €	72 unitats		14,40 €
TOTAL					2.961,42 €
				I.V.A. no inclòs	

10.2.2.3. Publicacions

Pel que fa a les publicacions, tant de caire didàctic com de difusió, convé esmentar:

El tríptic, del qual se n'editaran 2.000 exemplars que seran distribuïts entre els 13 museus i les 190 escoles de secundària de Rosario.

El cartell, del qual es faran 250 còpies que també seran repartides pels mateixos centres.

El dossier de premsa, del qual es publicaran 50 unitats per als mitjans de comunicació que es convoquin a la roda de premsa destinada a difondre l'activitat.

El dossier didàctic, del qual es realitzaran 200 còpies per a ser repartides als participants del cicle audiovisual.

En darrer lloc, el catàleg del Cicle Audiovisual “Veure i Aprendre: Una mirada jove a la memòria”. Un llibre amb DVD, del qual es publicaran 200 exemplars per ser venuts a les diferents llibreries de la ciutat. Talment una còpia serà proporcionada gratuïtament a cadascuna de les escoles participants.

El format d'aquest serà de 21 x 29,7 cm. Els interiors constaran de 280 pàgines impreses a 2 tintes sobre paper “Creator”, volum de 115 grams. La coberta serà impresa a 4 tintes+0 sobre paper “Eurokote” de 350 grams. L'enquadrernació serà rústega cosida amb solapes de 14 cm. Per últim, el pressupost també inclou, a partir d'un DVD màster, 200 còpies d'aquest, amb serigrafia a tot color, 200 gomets adhesius i la col·locació del gomet i el DVD a una de les solapes.

PUBLICACIONS							
TRÍPTICS				Unitat	0,38 €	2.000 unitats	760,18 €
4 tintes-2 cares; DIN-A4							
Paper: Estucat mat. 150; Mides: 21x29,7							
CARTELLS				Unitat	2,26 €	250 unitats	565,05 €
4 tintes-1 cara							
Paper: Estucat mat. 135; Mides: 30x63							
DOSSIERS DE PREMSA				Unitat	3,60 €	50 unitats	180,00 €
4 tintes-1 cara; DIN-A4; 9 pàgines							
Wire-0+Tapa Glase i Contra							
Paper: Ofset Blanc 80; Mides: 21x29,7							
DOSSIERS DIDÀCTICS				Unitat	2,38 €	200 unitats	476,00 €
4 tintes-1 cara; DIN-A4; 12 pàgines							
Wire-0+Tapa Glase i Contra							
Paper: Ofset Blanc 80; Mides: 21x29,7							
CATÀLEGS				Unitat	28,50 €	200 unitats	5.700 €
TOTAL							7.681,23 €
						I.V.A. no inclòs	

10.2.2.4. Transport i muntatge

Aquest apartat inclou, en primer lloc, les despeses de distribució dels 2.000 tríptics i 250 cartells entre els 13 museus i les 190 escoles de secundària de la ciutat de Rosario. Tasca que serà duta a terme per una empresa especialitzada al llarg de 3 dies.

En segon terme, també hi figuren els costos del lloguer, transport, muntatge i desmuntatge de cadires (100 unitats) el dia de presentació del Cicle Audiovisual al Museu de la Memòria; i el lloguer, transport, muntatge i desmuntatge de cadires durant els 5 dies de la mostra dels projectes audiovisuals dels alumnes (muntatge el primer dia i desmuntatge el darrer).

En darrer lloc, hi consten les despeses de transport, muntatge i desmuntatge dels 18 plafons de l'exposició itinerant que es realitzarà en 4 torns setmanals a 4 escoles de la ciutat.

L'empresa contractada durà 2 persones encarregades de transportar, muntar i desmuntar els panells expositius sota la supervisió del monitor assignat del Museu de la Memòria, qui, al seu torn, col·locarà els materials museogràfics a sobre de cadascun dels suports i els despenjarà quan s'acabi el període d'exhibició. Cadascun dels 4 torns setmanals comptarà amb 1 dia pel muntatge i 1 dia pel desmuntatge.

TRANSPORT I MUNTATGE				
DISTRIBUCIÓ			3 dies	300 €
2.000 tríptics i 250 cartells				
13 museus i 190 escoles				
TRANSPORT, MUNTATGE I DESMUNTATGE			1 dia	120,00 €
100 cadires sala Museu Memòria			5 dies	500,00 €
TRANSPORT, MUNTATGE I DESMUNTATGE			8 dies	720,00 €
18 plafons exposició itinerant				
4 escoles				
TOTAL				1.640,00 €
			I.V.A. no inclòs	

10.2.3. Cost global del projecte

INGRESSOS				
SUBVENCIONS				
Secretaria de Cultura i Educació				
Municipalitat de Rosario				16.346,86 €
PATROCINIS				
Memòria Oberta				2.335,27 €
Universitat Nacional de Rosario				2.335,27 €
Coalició Internacional de Llocs de Consciència				2.335,27 €
TOTAL				23.352,67 €

La subvenció proporcionada per la Secretaria de Cultura i Educació de la Municipalitat de Rosario consistirà en el 70% de les despeses globals del projecte; mentre l'aportació dels patrocinadors representarà el 30%. Les 3 entitats que actuaran com a tal seran: Memòria Oberta, la Universitat Nacional de Rosario i la Coalició Internacional de Llocs de Consciència. Cadascuna contribuirà amb el 10% de les despeses.

DESPESES			
PERSONAL			8.448 €
KIT FILMACIÓ			2.622 €
KIT MUSEOGRÀFIC			2.961,42 €
PUBLICACIONS			7.681,23 €
TRANSPORT I MUNTATGE			1.640,00 €
TOTAL			23.352,65 €

Les despeses per partides seran assumides per les diferents institucions de la següent manera:

INSTITUCIONS			DESPESES		
Secretaria de Cultura i Educació			Personal		8.448 €
Municipalitat de Rosario			Publicacions		7.681,23 €
Memòria Oberta			Kit filmogràfic		2.622 €
Universitat Nacional de Rosario			Kit museogràfic		2.961,42 €
Coalició Internacional de Llocs de					
Llocs de Consciència			Transport i Muntatge		1.640,00 €

11. AVALUACIÓ

11.1. Avaluació de la intervenció didàctica

11.1.1. Frontal

Aquest tipus d'avaluació, també anomenada “avaluació prèvia”, es duu a terme abans de dissenyar l'activitat (fase de planificació), per trobar la major informació possible sobre coneixements, idees prèvies, interessos i sentiments en relació a la iniciativa que s'està planejant.

L'instrument d'anàlisi són generalment qüestionaris a visitants potencials, mitjançant plans, idees i conceptes; assolint una mostra de mida moderada.

En general, l'avaluació prèvia deuria incloure tots els aspectes rellevants que es pretenen desenvolupar en el programa (DIERKING i POLLOCK, 1998)¹; i precisa, a més, d'un estudi de públic potencial, o bé, d'un estudi de públic real sobre trets semblants als que es pretenen realitzar.

Dins d'aquesta etapa, es contemplarien l'assoliment dels objectius de la intervenció didàctica, quant a assimilació de continguts, fent una prova pilot amb alguns estudiants de diverses escoles de la ciutat.

Realitzant aquesta experiència es podrien deduir quins aspectes convindria millorar i quins obtenen un funcionament adequat.

11.1.2. Formativa

Aquest tipus d'avaluació s'efectua durant la implementació de l'activitat (fase de disseny). Consisteix en posar en pràctica els elements integrants de la mateixa abans de la seva realització, mitjançant proves temptatives, emprant un procés interactiu, tot assolint una extensió de mostres petita.

L'avaluació formativa es descriu com un diàleg amb l'audiència mentre es planifica, dissenya i desenvolupa la iniciativa (SCREVEN, 1993)ⁱⁱ.

D'altra banda, normalment s'aconsella que les avaluacions siguin realitzades per equips interns o bé equips mixtes interns/externs implicats directament en el procés de producció del programa (TAYLOR i SERRELL, 1991)ⁱⁱⁱ.

En el cas que ens ocupa, al llarg de l'aplicació del projecte didàctic, es podria avaluar la consecució dels objectius, en el sentit del seguiment de la planificació establerta inicialment pel que fa als terminis d'entrega de la feina proposada.

Talment, es podria observar si l'alumnat completa amb èxit cada fase de l'activitat.

11.1.3. Sumativa

Aquest tipus d'avaluació s'aplica un cop finalitzada l'activitat (fase de postinstal·lació). Consisteix en analitzar els elements del programa després de la seva realització, mitjançant proves definitives; emprant un procés interactiu, sobre elements individuals i grupals, tot assolint mostres tant grans com petites.

L'avaluació sumativa és la més destacada per mesurar l'ús i l'impacte de la iniciativa; així com, per conèixer els resultats del comportament dels diferents tipus de visitants i esbrinar fins a quin punt s'assoleixen els objectius planejats.

A més, és molt important per 2 motius: primer, ofereix dades sobre el correcte o incorrecte funcionament de les seves parts; i segon, proporciona informació sobre el contacte amb els participants i facilita idees per a futures edicions^{iv}.

En aquesta darrera etapa, s'avaluarien els resultats obtinguts de l'aplicació de l'activitat, valorant la varietat en l'orientació dels treballs realitzats pels alumnes i aquells aspectes coincidents que representen punts en comú.

En definitiva, serviria per analitzar tota la feina elaborada i la seva correspondència amb els propòsits fixats inicialment.

D'aquesta fase se'n derivarien els aspectes que caldria modificar en successives edicions de l'activitat.

11.2. Avaluació de la resposta dels visitants

11.2.1. Quantitativa

Per tal d'avaluar la quantitat d'alumnes i escoles participants es portarà un control estadístic dels visitants que realitzin l'activitat. Comptabilitzant el nombre d'assistents (professorat i alumnat); escoles a què pertanyen; lloc de procedència; edat i gènere.

Així mateix, es durà a terme una comparativa entre les diferents edicions que es convoquin, en relació a la quantitat de participants en cadascuna d'elles.

Alhora, aquest control servirà per observar el nombre d'escoles que repetirien assistència en successives edicions, demostrant l'èxit de la convocatòria.

11.2.2. Qualitativa

Aquest tipus d'avaluació consistirà en analitzar la resposta dels visitants (professorat i alumnat), des del punt de vista de les diferents opinions, observacions i suggeriments que puguin aportar en relació al cicle audiovisual "Veure i Aprendre".

Es tractarà d'aconseguir una valoració sobre el funcionament del cicle, on es puguin deduir els aspectes amb un resultat més satisfactori i els que caldria millorar.

Talment, s'obtindrà informació sobre l'efectivitat del cicle en l'assoliment dels seus objectius, tot analitzant quin grau d'assimilació de continguts mostren els alumnes.

Aquest caire de procés avaluatiu coincidiria amb la fase "Sumativa" de la intervenció didàctica apuntada a l'apartat 11.1. Per tant, es podrien aplicar els mateixos criteris d'anàlisi i sistemes d'estudi.

11.3. Estratègies d'avaluació: suggeriments, observació, enquestes.

El que es pretén assolir, amb aquest mecanisme, és esbrinar quin nivell ha assolit l'alumnat en l'assimilació dels continguts tractats, en relació als seus coneixements previs sobre la temàtica analitzada.

Alhora, l'objectiu és conèixer les opinions dels participants, tant les crítiques com les positives, per poder acabar de perfilar l'activitat i adequar-la al seu públic en les següents edicions previstes.

L'estratègia d'avaluació es basarà en la resposta a un formulari tipus enquesta on es valorarà l'aprenentatge de l'alumne i la seva opinió sobre l'activitat. S'ha decidit escollir aquest mètode d'estudi ja que constitueix una font de fiabilitat destacada i eficaç per interrogar el visitant en les conclusions extretes de l'activitat.

Aquest qüestionari podria incloure preguntes com les següents:

- Què en sàbies sobre els eixos temàtics del cicle audiovisual: memòria històrica, drets humans i darrera dictadura argentina?
- De quina manera el llenguatge audiovisual esdevé un mitjà destacat per a la transmissió de continguts i valors?
- Quins són els curtmetratges que et mereixen una valoració millor i pitjor? Argumenta la resposta en ambdós casos.
- Com valors la programació del cicle audiovisual? Que hi afegiries o eliminaries?
- Quin aprenentatge positiu destacaries de la realització del teu propi projecte audiovisual? En quina mesura t'ha ajudat a ampliar o aprofundir el coneixement sobre la temàtica tractada?
- De quina manera creus que l'exposició dels treballs serveix per cloure l'activitat? Quines comparacions estableixes amb els treballs dels teus companys?
- Quines conclusions extreus de l'activitat global?
- Quins són els coneixements més rellevants que has adquirit en relació a la memòria històrica i els drets humans?

- I en relació a l'elaboració d'un projecte audiovisual i d'un muntatge expositiu?
- Quins són els teus suggeriments de millora per properes edicions?

D'altra banda, l'estratègia d'avaluació es destinarà a conèixer l'opinió del professorat sobre l'activitat, tot proporcionant un tipus de formulari on es valorés en una escala numèrica d'1 a 10 diferents factors i aspectes del cicle.

Ahora es deixaria espai en blanc per a què els mestres poguessin apuntar els suggeriments, les crítiques i les propostes de millora que consideressin adients.

Aquesta enquesta podria contenir les següents qüestions:

- Valora la qualitat dels films projectats al cicle audiovisual "Veure i Aprendre".

(En aquesta pregunta es valoraria separatament cada un dels curtmetratges, fent referència a ítems com: desenvolupament de l'argument; durada del film; adequació al públic; eficàcia en la transmissió dels continguts).

- Valora la tasca dels educadors en el guiatge de l'activitat.

(En aquest cas caldria fer referència a diferents aspectes com: claredat en el discurs; eficàcia en la transmissió dels continguts; dinamisme en la conducció de l'activitat; capacitat per resoldre els dubtes dels alumnes; simpatia i tracte afable vers l'alumnat i el professorat).

- Valora l'activitat d'elaboració dels projectes audiovisuals per part de l'alumnat.

(On s'hi podrien incloure els següents temes: grau d'autonomia assolit pels alumnes en la confecció dels treballs; contribució de l'activitat en l'ampliació i aprofundiment dels continguts tractats; nivell de coneixement sobre la producció audiovisual adquirit pels alumnes; ajuda i assessorament oferts per part dels monitors).

- Valora l'activitat de muntatge expositiu sobre el “making off” dels treballs dels alumnes.

(Aquí podrien constar aspectes com: grau d'autonomia assolit pels alumnes en l'elaboració de la tasca; paper de l'activitat com a punt culminant de tot el cicle audiovisual; nivell de coneixement sobre museologia i museografia adquirit pels alumnes; ajuda i assessorament oferts per part dels monitors).

El responsables encarregats de dur a terme l'avaluació seran els monitors del Museu de la Memòria, els quals durant la darrera activitat del cicle, “Darrere l'objectiu”, proporcionaran tant a l'alumnat com al professorat els qüestionaris i formularis corresponents, que seran recollits a la sortida del recinte.

Els resultats obtinguts seran avaluats i analitzats, amb posterioritat, per part del personal integrant del Departament d'Educació.

ⁱ **SANTACANA MESTRE, Joan i SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.).** *Museografía Didáctica*. Ariel; Barcelona; 2005. Pàg. 555.

ⁱⁱ **SANTACANA MESTRE, Joan i SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.).** *Museografía Didáctica*. Ariel; Barcelona; 2005. Pàg. 555.

ⁱⁱⁱ **SANTACANA MESTRE, Joan i SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.).** *Museografía Didáctica*. Ariel; Barcelona; 2005. Pàg. 555.

^{iv} **SANTACANA MESTRE, Joan i SERRAT ANTOLÍ, Núria (coords.).** *Museografía Didáctica*. Ariel; Barcelona; 2005. Pàg. 556.

12. ANNEXES

12.1. Bibliografía

- o **ALONSO FERNÁNDEZ, Luis.** *Introducción a la nueva museología.* Alianza Editorial. Madrid; 1999.
- o **ALONSO FERNÁNDEZ, Luis.** *Museología: introducción a la teoría y práctica del museo.* Editorial Istmo. Madrid; 1993.
- o **ALONSO FERNÁNDEZ, Luis.** *Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje.* Editorial Alianza. Madrid; 1999.
- o **ARGENTO, Melisa.** *Huellas de décadas: El cine nacional como expresión de un diálogo generacional con nuestros 70.* Pasantía en el Museo de la Memoria de la ciudad de Rosario. 2008.
- o **CALVEIRO, Pilar.** *Política y/o violencia. Una aproximación a la guerrilla de los años 70.* Grupo Editorial Norma; Buenos Aires; 2005.
- o **CARRI, Albertina.** *Los Rubios. Cartografía de una película.* Ediciones Gráficas Especiales S.A. Buenos Aires; 2007.
- o **CORNBLIT, Óscar.** *Violencia social, genocidio y terrorismo.* Colección Popular. Fondo de Cultura Económica S.A. Buenos Aires; 2002.
- o **DUHALDE, Eduardo Luis.** *El Estado Terrorista Argentino. Quince años después, una mirada crítica.* Eudeba, Editorial Universitaria de Buenos Aires; Buenos Aires; 1999.
- o **DUSSEL, Inés; GUTIÉRREZ, Daniela (comp.).** *Educación la Mirada. Políticas y Pedagogías de la imagen.* Ediciones Manantial. FLACSO Argentina. Fundación OSDE. Buenos Aires; 2006.
- o **EDWARDS, Ernesto; PINTUS, Alicia.** *Poder y seducción en la escuela. Re-pensando la ética docente.* Serie Educación. Homo Sapiens Ediciones. Rosario, Santa Fe; 2001.

- o **FEIERSTEIN, Daniel; LEVY, Guillermo (comp.).** *Hasta que la muerte nos separe. Poder y prácticas sociales genocidas en América Latina.* Colección Diagonios. Ediciones Al Margen; La Plata, Buenos Aires; 2004.
- o **GOCOL, Judith; INVERNIZZI, Hernán.** *Cine y Dictadura. La censura al desnudo. Claves para todos.* Colección dirigida por José Nun. Editorial Capital Intelectual. Buenos Aires, Argentina; 2006.
- o **HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca.** Manual de museología. Editorial Síntesis. Madrid; 1994.
- o **HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca.** *El Museo como espacio de comunicación.* Editorial Trea. Gijón; 1998.
- o **JELIN, Elizabeth; LANGLAND, Victoria (comp.).** *Monumentos, Memoriales y Marcas Territoriales.* Colección Memorias de la Represión. Siglo Veintiuno de España Editores S.A.; Madrid; 2003.
- o **PAULINELLI, María (coord.).** *Cine y Dictadura.* Comunic-arte Editorial. Córdoba, Argentina; 2006.
- o **PIERRE CLAUDE, Richard.** *Educación Popular en Derechos Humanos. 24 guías de actividades participativas para maestros y facilitadores.* IIDH. San José, Costa Rica; 2003.
- o **RAGGIO, Sandra; SALVATORI, Samanta (coord.).** *La última dictadura militar en Argentina. Entre el pasado y el presente. Propuestas para trabajar en el aula.* Colección Educación y Memoria. Comisión Provincial por la Memoria. Homo Sapiens Ediciones. Rosario, Santa Fe, Argentina; 2009.
- o **RICO, Juan Carlos.** *Los espacios expositivos.* Editorial Sílex. Madrid; 1994.
- o **SANTACANA MESTRE, Joan; SERRANT ANTOLÍ, Núria (coords.).** *Museografía Didáctica.* Ariel. Barcelona; 2005.

- o **SCHMUCLER, Héctor (et al.).** *Miedos y Memorias en las sociedades contemporáneas. Política y Violencia.* Seminario Internacional, Vaquerías, 23-24 de octubre de 2003. Documentos de trabajo. Programa de estudios sobre la memoria. Universidad Nacional de Córdoba. Núcleo Memoria Ides. Comunic-arte Editorial. Córdoba; 2006.
- o **SCHUJMAN, Gustavo; CLÉRICO, Laura.** *Derechos Humanos y Ciudadanía.* Aique Grupo Editor S.A. Buenos Aires, Argentina; 2004.
- o **VAREA, Fernando G.** *El Cine Argentino durante la Dictadura Militar 1976/1983.* Editorial Municipal de Rosario. Rosario, Argentina; 2006.
- o **VV.AA.** *Arquitectura y Derechos Humanos.* Arquitectura y planeamiento (A&P).
- o **VV.AA.** *Territorios en conflicto ¿por qué y para qué hacer memoria?* VII Seminario sobre Patrimonio Cultural. 16 y 17 de noviembre 2005. Biblioteca de Santiago. Dirección de Bibliotecas, Archivos y Museos, DIBAM. Santiago de Chile; 2005.
- o **VV.AA.** *Manual de Educación en Derechos Humanos. Niveles Primario y Secundario.* Instituto Interamericano de Derechos Humanos (IIDH). UNESCO. San José, Costa Rica; 1999.
- o **VV.AA.** *Cine Argentino y Derechos Humanos.* Colección Estación Cine N°5. Editorial Ciudad Gótica. Rosario, Argentina; 2007.
- o **VV.AA.** *Nunca Más. Informe de la Comisión Nacional sobre la desaparición de personas.* Eudeba, Editorial Universitaria de Buenos Aires. Buenos Aires; 2001.
- o **VV.AA.** *Medios y Dictadura. Comunicación, Poder y Resistencia 1976-2001.* Seminario "Medios y Dictadura" del 17 al 19 de octubre de 2001. Ediciones La Tribu. Buenos Aires; 2003.

12.2. Filmografía

- o **ABRAMOVICH GULLCO, Paula; RIVA, Andrés.** *Lucía y las cosas*. 2006. 15 min.
- o **ALIVERTI, Eduardo; MILSTEIN, Pablo.** *Malajunta*. 1996. 60 min.
- o **ARRAYA, Liliana; MONTI, Eugenia.** *Señor Presidente*. 2007. 65 min.
- o **ÁVILA, Benjamín.** *Nietos, identidad y memoria*. 2004. 75 min.
- o **BECHIS, Marco.** *Garage Olimpo*. 1999. 105 min.
- o **BLANDE, Ramón Luis.** *La carta de Bárbara*. 2007. 90 min.
- o **BLAUSTEIN, David.** *Cazadores de utopías*. 1995. 150 min.
- o **CANCIO, José Luis.** *Hora Cero. Documental sobre H.G. Oesterheld*. 60 min.
- o **CARRI, Albertina.** *Los Rubios*. 2002-2003. 90 min.
- o **CARTOY, Emilio.** *Madres Corajes*. 2004. 902 min.
- o **CLOUDS, Lemon.** *Historias de aparecidos. La verdadera historia de las playas del silencio*. 2005.
- o **COLÓN, Miguel.** *Nietos de la esperanza*. 73 min.
- o **COLÓN, Miguel.** *Tatiana Sfiligoy*. 2007. 59 min.
- o **DONDA, Victoria; JAIME, Adrián.** *Victoria*. 2008. 90 min.
- o **FABIÁN, Daniel.** *Hebe, madres 20 años*. 1997. 40 min.
- o **GARCÍA, José Luciano.** *Abuelas, 30 años buscándote*. 2007. 20 min.
- o **GARZÓN, Baltasar; ROMERO, Vicente.** *El alma de los verdugos*. 2007. 105 min.
- o **HENRÍQUEZ, Patricio.** *El último combate de Salvador Allende*. 1998. 60 min.
- o **LEJTMAN, Ramón.** *El Proceso*. 2003. 65 min.
- o **LEONARDO, Roberto.** *Hijos de la historia*. 12 min.
- o **LERCHER, Gernos.** *Razón de memoria*. 45 min.
- o **OLIVERA, Héctor.** *La noche de los lápices*. 1986. 105 min.

- o **PIÑEYRO, Marcelo.** *Kamchatka*. 2002. 100 min.
- o **PRIVIDERA, Nicolás.** *"M"*. 2006. 150 min.
- o **PUENZO, Luis.** *La historia oficial*. 1985. 110 min.
- o **ROQUE, María Inés.** *Papá Iván*. 2000. 55 min.
- o **SOLOMONOFF, Julia.** *Hermanas*. 2004. 92 min.
- o **STEGMAYER, Darío; JUBANY, Conchi.** *El balancín de Iván*. 2002-2003. 19 min.
- o **THIELEN, Jan.** *Generación Desaparecida*. 2002. 52 min.
- o **VV.AA.** *Los hijos de las sombras*. Dentro de la colección "El Juicio que cambió al país". Capítulo nº2. Editorial Perfil. 30 min.
- o **VV.AA.** *Botín de guerra*. Dentro de la colección "El juicio que cambió al país". Capítulo nº5. Editorial Perfil. 1995. 30 min.
- o **VV.AA.** *El Rosario de Galtieri. La ciudad obediente*. Octaedro Producciones. 1997. 40 min.
- o **VV.AA.** *Recordamos para el futuro*. Comisión provincial por la memoria. 24 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber I (9-11 años)*. Museo de la Memoria. 2006. 6 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber II (6-8 años)*. Museo de la Memoria. 2007. 41 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber II (9-11 años)*. Museo de la Memoria. 2007. 41 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber II (12-14 años)*. Museo de la Memoria. 2007. 44 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber II (15-17 años)*. Museo de la Memoria. 2007. 58 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber 2*. Museo de la Memoria. Ciclo de educación 2007. 24 min.

- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber 2.* Museo de la Memoria. Ciclo de educación 2007. Cierre. 54 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber III (9 a 11 años).* 2008. 60 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber III (12 a 14 años).* 2008. 65 min.
- o **VV.AA.** *Ciclo audiovisual. Ver para saber III (15 a 17 años).* 2008. 82 min.
- o **VIDAL, Raúl; ORTEGA, Sergio.** *La historia.* 2005. 29 min.

12.3. Imatges

Exterior del Museu de la Memòria de Rosario (Estació Rosario Nord)

Hall del Museu de la Memòria de Rosario

Sala expositiva Museu de la Memòria de Rosario

Oficines administratives del Museu de la Memòria de Rosario

Activitats didàctiques del Museu de la Memòria de Rosario (curs 2009)

